

СУ "ДИМИТЪР РОХОВ" **гр. СЛИВЕН**

УТВЪРЖДАВАМ
ДИРЕКТОР:.....
НАТАША ИВАНОВА

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

СЪДЪРЖАНИЕ:

- 1. ВЪВЕДЕНИЕ**
- 2. ВИЗИЯ, ЦЕННОСТИ И РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ**
- 3. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА**
- 4. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА**
- 5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ**
- 6. ПРОГРАМА**
- 7. ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА**

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование

1. ВЪВЕДЕНИЕ

„Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Те са надарени с разум и съвест и следва да се отнасят помежду си в дух на братство.“

(Из: „Всеобща декларация за правата на човека“ на ООН)

В Спортно училище „Димитър Рохов“- Сливен вярваме, че учениците от уязвими групи имат право на зачитане, уважение и подкрепа. Отношението ни към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност – на техните равни възможности и права. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване. Ние възприемаме уязвимите групи ученици като ученици със способности и потенциал, а не като хора, притежаващи единствено проблеми и ограничения. Вярваме, че с общи усилия ние - учителите, треньорите, учениците и родителите, можем да създадем за нашите ученици среда, в която те да получат качествено образование, възможност за пълноценно личностно развитие и бъдеща реализация в обществото.

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от СУ „Димитър Рохов“ училище и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в СУ „Димитър Рохов“, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

1.1. Дефиниране на проблема

Равни права

Съгласно Всеобщата декларация за правата на човека, приета на общо събрание на ООН през 1948 г. и оттогава досега превърнала се в най-превеждания и споделян в цял свят документ, всеки човек има право на равни права и свободи, без никакви различия, основани на раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други възгледи, национален или социален произход, материално, обществено или друго положение.

Уязвими групи

Уязвими са онези лица и групи от хора, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права, наравно с останалите. Уязвими групи са етническите малцинства, мигрантите, хората с увреждания, хората, живеещи в крайна бедност, страдащите от зависимости, децата, лишени от родителска грижа

и др. Изброените групи не са взаимно изключващи се и често дадено лице може да принадлежи към повече от една група, което прави неговата уязвимост още по-силна. Поради различни фактори – психологически, икономически, здравословни и др., тези хора не успяват да се възползват от възможностите, които обществото предлага и попадат в риск от социално изключване.

Работата с уязвими групи в системата на образованието, в т.ч. ученици и родители, следва да бъде насочена към тяхната интеграция.

Образователна интеграция

Образователната интеграция е институционален процес, при който ученици – всеки със своите етнокултурни, психологически, материални, физиологични и други специфики и различия, си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират споделени граждански ценности, запазвайки своята идентичност и получавайки равни възможности за социална реализация.

Образователната интеграция изисква защита правата на децата, недопускане на дискриминация и осигуряване на адекватни предпоставки за социална реализация. Тя не допуска сегрегация на учениците от уязвимите групи, както и асимилация против тяхната воля и против волята на техните родители. Насърчава, подпомага обмен, съхраняване и развитие на различните културни идентичности. В хода на този процес се прилагат и използват разнообразни методи и форми за работа с ученици и родители, съобразявайки се с тяхната индивидуалност и специфики.

Образователната интеграция е една от видовете политики за социално включване, които се реализират в рамките на Европейския съюз. Практическата реализация на този тип интеграция в българските училища се осъществява в следните направления:

- осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички ученици;
- създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и учениците от уязвимите групи;
- утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;
- поощряване на взаимното уважение, разбирателството и сътрудничеството между всички ученици, независимо от етническата им принадлежност, пол, физическо, материално състояние, др.

1.2. Национални и международни нормативни актове, стратегически документи и програми, на които се основава настоящата Програма:

Настоящата програма е разработена въз основа на и в съответствие с: Национална стратегия за детето 2008-2018 г.; Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013-2020 г.; Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, утвърдена от МОН, Националните програми „Оптимизация на училищната мрежа”, „Училището – територия на учениците”, „Твоят час” и др.; Закона за закрила на детето, Закона за защита срещу дискриминацията, Световната програма на ЮНЕСКО и ООН „Образование за всички“, Конвенцията за правата на детето на ООН, Стратегия на ЕС „Европа 2020“.

1.3. Анализ на моментното състояние в училище

Спортно училище „Димитър Рохов“ е единственото спортно училище на територията на областта. В него се обучават ученици както от града и региона, така и от цялата страна.

Поради тази причина то има съществена роля в процеса на осигуряване на равен достъп до спортно-състезателния и учебно-възпитателния процес на ученици от уязвимите групи.

В началото на учебната 2019/2020 г. броят на обучаващите се в училище е 261 от VI до XII клас. Учениците се приемат в съответствие с изискванията на Наредба №1 за прием на ученици в спортните училища. Формирани са 12 паралелки, при целодневна организация на учебно-възпитателния процес. *Училищната общност е много добре функционираща – формиран е Обществен съвет, Ученически съвет, училището осъществява пълноценно сътрудничество с други училища. Училището развива активна дейност по европейски и международни проекти.*

Като уязвими групи в училище могат да се разграничат:

- Ученици с етнически произход различен от българския - в училището се обучават ученици от турски етнос и малък процент ученици от ромски произход.

- Ученици със СОП

- Ученици с родители в чужбина и отглеждани от баби, дядовци или роднини

Най-често наблюдаваните проблеми с децата от уязвимите групи са свързани с нередовно посещение на учебните занятия; ниска успеваемост по различни предмети, поради ниска мотивация за учене или слабо владение на българския език, междуличностни проблеми с други деца – тормоз и агресия.

Всеки класен ръководител е запознат със случаите на деца от тези уязвими групи в класа си. Той предоставя необходимата информация на ръководството на училището, педагогическия съветник или при необходимост и на други институции, работещи с деца. Класните ръководители отделят специално внимание при работата си с тези деца – провеждат индивидуални разговори с тях, търсят съдействие и подкрепа от родители (настойници), треньори и педагогически съветник.

Училището подпомага уязвимите групи ученици по различни начини. От една страна на тях се осигурява безплатно общежитие и столово хранене. От друга страна част от тях получават стипендии за постигнати високи спортни резултати, стипендии за подпомагане достъпа до образование и стипендии за отличен успех.

За приобщаването на учениците от уязвимите групи към училищната общност, децата са включвани в спортни мероприятия и инициативи на училищно, общинско и областно ниво.

2. ВИЗИЯ, ЦЕННОСТИ И РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Визия

Успешно интегриране на учениците от уязвими групи, което да спомогне за изграждането им като пълноценни граждани с успешна професионална, социална и творческа реализация.

2.2. Ценности и принципи, на които се основава Програмата

- Ценностите и ръководните принципи на демократичното общество и по-специално принципът за равенство и не дискриминация са в основата на настоящата програма;

- Принципът за осигуряване на равен достъп до качествено образование;

- Ангажиране на цялата училищна общност в работата с уязвими групи и осъществяването на образователната интеграция;

- Утвърждаване в училище на атмосфера за межкултурно опознаване, сътрудничество и сближаване;

- Подобряване на социално-психологическия климат в извънучилищната среда по отношение на образованието, като катализатор за активизиране на процеса на интеграция;

2.3. Ръководни принципи при реализация на Програмата

- **Законосъобразност** – съответствие на целите и предлаганите дейности със законите и подзаконовите нормативни актове;
- **Кохерентност** – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите дейности при сътрудничество на всички заинтересовани страни;
- **Партньорство** – активно и координирано участие на всички заинтересовани страни както в училището (учители, треньори, родители, ученици), така и извън него (външни институции – общински, държавни, НПО) в реализацията на политика за образователната интеграция на учениците от уязвими групи;
- **Своевременност** – осигуряване на навременни и адекватни мерки за предотвратяване на възможни рискове за осъществяване на образователната интеграция на ученици от уязвими групи;
- **Прозрачност** и популяризиране на дейностите и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото;
- **Устойчивост на резултатите** – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати;
- **Отчетност, мониторинг и контрол** на реализацията на целия процес на образователна интеграция, включваща в себе си анализ и оценка на постигнатите резултати;

3. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Създаване на условия за пълноценна социализация на учениците от уязвими групи;
- Гарантиране на равни права, в т.ч. равен достъп до качествено образование за учениците от уязвими групи;
- Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;
- Превръщане на различията (културни, религиозни, психологически, физиологически, др.) в източник и фактор за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите;
- Създаване на атмосфера на взаимно уважение, толерантност и разбирателство и формиране на благоприятен социално-психологически климат в училище, който създава условия за пълноценно личностно развитие и социална включеност на всички ученици;

4. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

В изпълнение на целите на настоящата програмата, ще бъдат реализирани следните дейности:

4.1. Дейности, насочени пряко към учениците

- Организиране на спортни, културни и развлекателни събития за учениците, насочени към развитие на чувството им за толерантност, екипен дух, взаимопомощ;
- Работа на училищният екип за обхват за изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и залъгване в образователната

система на ученици в задължителна училищна възраст, приет с Решение № 373 от 5 юли 2017 г. на Министерски съвет.

➤ Подкрепа на разнообразни съвместни изяви на деца от различни етнически общности за съхраняване и развиване на общите и специфичните традиции за града/региона;

➤ Библиотечно-информационно обслужване – осигуряване на безплатни учебници за ученици VI – VII клас, свободен достъп до информация от различни документални източници и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

➤ Изграждане и функциониране на информационна система/регистър за проследяване на децата в риск;

➤ Допълнителна работа с ученици от уязвими групи, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище;

➤ Кариерно ориентиране на учениците – провеждано от педагогическия съветник или консултант от ЦКО към РУО – Сливен

➤ Подкрепа на учениците от уязвимите общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст;

➤ Специализирана работа за мотивиране на учениците от уязвимите групи в гимназиалната степен за продължаване на образование във висшите училища;

➤ Осигуряване на общезитие – за ученици от други селища.

➤ Поощряване с морални и материални награди – по ред, определен в ПУДУ.

➤ Дейности за превенция на обучителните затруднения:

- допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език, включително ограмотвяване на ученици, за които българският език не е майчин;

- консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

➤ Занимания по интереси

➤ Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, свързани с:

- изграждане на позитивен организационен климат в училището;

- психологическа подкрепа, насочена към учениците, педагогическите специалисти и родителите за създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес

4.2. Работа с родителите

➤ Провеждане на информационни кампании сред родители за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците от уязвими групи;

➤ Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо индивидите от уязвими групи;

➤ Специализирана работа с родителите на деца от етническите малцинства за постигане на по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес;

➤ Ангажиране на родители на ученици от уязвими групи в училищните настоятелства, Обществен съвет и родителски съвети;

➤ Активно участие на родителите в Обществения съвет към училището

4.3. Дейности, насочени към педагогическите специалисти

➤ Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти:

- обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват и учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа;
- провеждане на регулярни срещи, когато са за целите на превенцията, между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището.
- класният ръководител – определяща фигура за създаване на общност и усещане за принадлежност;
- ефективно взаимодействие с ръководството на училището и при необходимост – участие в междуинституционален диалог.
 - Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа с уязвими групи – напр. работа в мултикултурна образователна среда и др.;
 - предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците, извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция, работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.
 - Качествен образователен процес – интересно и полезно учебно съдържание, прагматична ориентация, усвояване от учениците на ключови компетентности.
 - Стимулиране на педагогическите специалисти, прилагащи иновативни подходи за работа с уязвими групи;
 - Работа на всички педагогически специалисти по Наредбата за приобщаващо образование – осигуряване на обща и допълнителна подкрепа.

5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Намален дял на преждевременно напусналите образователната система;
- Повишаване посещаемостта на учебните занятия от учениците;
- Повишен дял на учениците от уязвими групи, завършили средно образование;
- Повишаване на нивото на познанията и обществената информираност за човешките права сред учениците;
- Подобро разбиране и повишена толерантност към различията сред учениците и техните родители;
- Повишена квалификация и мотивация на педагогическите специалисти за работа с деца от уязвими групи;
- Участие на всички заинтересовани страни – учители, треньори, родители и ученици, в процеса на образователна интеграция на учениците от уязвими групи;
- Повишаване ефективността от работата с родителската общност и постигане на позитивна промяна в нагласите за необходимостта от получаване на качествено образование сред родителите на деца от етническите малцинства
- Повишаване качеството на образование на учениците и създаване на по-добри условия за тяхната бъдеща реализация;

6. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Планиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в плановете за часа на класа.	до 09.2019 г.	класни ръководители	
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	педагогически съветник	
Екипна работа между учителите от даден клас	постоянен	класни ръководители,	при необходимост

за подпомагане на учебната дейност		учители	
Идентифициране на ученици с обучителни затруднения по БЕЛ.	до 15.10.19 г.	Учители по БЕЛ	
Работа на училищният екип за обхват за изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст, приет с Решение № 373 от 5 юли 2017 г. на Министерски съвет.	постоянен	членове на екипа, класни ръководители, учители	
Системен контрол и администриране на посещаемостта на учениците в учебните часове.	постоянен	Директор, заместник-директори	
Дежурство на учителите по график с цел на намаляване на закъсненията и отсъствията от учебни часове	постоянен	учителите	
Определяне на Координатор при организиране и координиране на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие	до 02.09.19 г.	директор	
Включване на ученици в групи за преодоляване на обучителни затруднения по проект „Подкрепа за успех“	09.2019 г	Педагогически съветник	
Назначаване на образователен медиатор по проект „Подкрепа за успех“	до 30.09.19 г.	директор	
Награждаване на ученици за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност – при и по определен повод за поощрение по реда на ПДУ.	текущ	директор, заместник-директори	при и по определен повод за поощрение
Анкетно проучване сред учениците и техните родители за установяване потребностите и желанията им и формиране на групи по занимания по интереси.	09.2019 г.	Ръководители на групи	
Формиране на групи по занимания по интереси	10.2019 г.	директор, заместник-директори	при проявен интерес от страна на учениците
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от 6 до 12	01.12 - 01.05	педагогически съветник, кариерен консултант	
Осигуряване на постоянен достъп до спортната база на училището, компютърната зала и други ресурси на училището.	през учебната година	учители по учебни предмети	
Изпълнение на мерки за превенция на агресията и тормоза.	през учебната година	УКС, педагогически съветник	
Повишаване информираността на родителите: <ul style="list-style-type: none"> относно отговорността им в процеса на образование на децата им; за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания. 	на родителски срещи на класовете	класни ръководители; педагогически съветник	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, педагогически съветник	
Организиране и провеждане на “Училище за родители“	03. 2020 г.	Педагогически съветник	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца и ученици с изявени дарби, както и от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	Учители, възпитатели и треньори	
Провеждане на литературни четения с известни личности в спорта и родители	IV, 2020 г.	Учители по БЕЛ	

Провеждане на маратон на четенето в общежитието	X, 2019 г.	възпитателите	
Отбелязване на деня на толерантността – изготвяне на табла и постери	X, 2019 г.	възпитателите, Гергана Донева	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	директор, педагогически съветник	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	
Вътрешноквалификационна дейност „Нека бъдем толерантни днес, утре, завинаги.“	ноември	МО на възпитателите	
Вътрешноквалификационна дейност „Класният ръководител – мениджър на ученическия клас“	април	МО на класните ръководители	
Квалификационна дейност: „Технологиите в подкрепа на обучението“	ноември	Марияна Манева	
Квалификационна дейност: „Добри практики за обучение в класната стая – споделяне на личен опит“	октомври	Павлина Ангелова	
Квалификационна дейност: „Нови идеи и техники за обучение по вид спорт и тяхното приложение – споделяне на личен опит“		Лъчезар Дойчев	
Квалификационна дейност: „Използване на съвременни методи в обучението по хуманитарни дисциплини“	III, 2020 г.	Стефка Атанасова	
Квалификационна дейност: „Кибертормоз-мит или реалност“	II, 2020 г.	Гергана Донева	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководител, учители, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Осигуряване на подкрепа на ученици със СОП от специалисти съобразно индивидуалните им потребности – логопед, психолог, педагог на ученици със зрителни затруднения.	през учебната година	директор	
Психологическа подкрепа, психо-социална, рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник	

7. ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

Срокът за изпълнение на програмата се определя за периода 2019/2020 година, като при необходимост, следва да се актуализира ежегодно. Програмата е приета с решение на Педагогически съвет с Протокол № 13/30.08.2019 г.